

Asia: VN/29084/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta luonnonsuojelulain muuttamiseksi - ennallistamissuunnitelma ja luonnonarvomarkkinoiden edistäminen

Lieventämishierarkiavelvoite ja luontoteko

Valitkaa alla olevista näkemyksenne mukainen vaihtoehto ja esittäkää sille perustelut lausunnossanne.

Vaihtoehto 2: Lieventämishierarkian noudattamisvelvollisuutta ei pidä kirjata luontotekojen osalta lainsäädäntöön.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Teknologiateollisuus kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa. Teknologiateollisuus keskittyy lausunnossaan hallituksen esityksen luonnonarvomarkkinoita koskeviin kohtiin.

Yleistä

Teknologiateollisuus tukee hallituksen esitysluonnoksen tavoitetta vauhdittaa luonnonarvomarkkinan kehittymistä Suomessa. Luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttäminen edellyttää myös yksityisen sektorin osallistumista luonnon tilan parantamiseen. Tämän mahdollistamiseksi on panostettava toimivan vapaaehtoisen luonnonarvomarkkinan luomiseen ja selkeytettävä luonnonarvojen hankkimiseen ja tuottamiseen liittyvää lainsäädäntöä.

Kuten esitysluonnoksen perusteluissa todetaan, luonnonarvomarkkinat voivat olla myös tapa toteuttaa kansallisesti EU:n ennallistamisasetuksen tavoitteita. EU-velvoitteet tulee toimeenpanna kustannustehokkaasti ja ilman kansallista lisäsääntelyä, turvaten yritysten investointi- ja toimintaympäristön ennakoitavuus.

Toimiva luonnonarvomarkkina syntyy riittävästä tarjonnasta ja kysynnästä sekä läpinäkyvyydestä ja selkeydestä niin luonnonarvoja tuottavien maanomistajien kuin niitä ostavien yritysten näkökulmasta. Luonnonarvomarkkinan uskottavuus ja oikeusvarmuus ovat tärkeitä luontotekojä rahoittaville yrityksille.

Teknologiатеollisuus kannattaa hallituksen esitysluonnoksen mukaisesti hyvitysten rinnalla myös muiden luontotekojen tunnistamista luonnonsuojelulaissa. Luonnonarvomarkkinan on katettava ekologisen kompensaation lisäksi myös muut vapaaehtoiset toimet luonnonarvojen hankkimiseksi. Tällaisia tarpeita ovat muun muassa yritysten ympäristöväättämien todentaminen, epäsuorien haittojen hyvittäminen ja ympäristövastuullisuuden osoittaminen.

Lieventämishierarkia

Lieventämishierarkia, eli haittojen ehkäisyn ja vähentämisen ensisijaisuus on tärkeä luontovastuullisuutta ohjaava periaate erityisesti hyvitysten osalta.

Teknologiатеollisuus korostaa, että haittojen välttäminen ja vähentäminen on ensisijaista yritysten omassa toiminnassa ja hankkeissa, mutta vapaaehtoista luontotekojen markkinaa ei tule sitoa lakisääteisesti lieventämishierarkian noudattamisveloitteeseen.

Noudattamisvelvoite luontotekojen ehtona nostaisi kynnyistä osallistua luonnonarvomarkkinoille, lisäksi yritysten hallinnollista taakkaa ja vähentäisi siten luontotekojen avulla saavutettavia toimia luonnontilan parantamiseksi.

Lieventämishierarkia on osa lukuisia vapaaehtoisten hyvien käytäntöjen viitekehyksiä, joita yritykset voivat noudattaa myös ilman lakisääteistä velvoitetta luontotekoihin soveltuvalla tavalla. Toisin kuin hyvityksissä, luontoteoissa suoran yhteyden osoittaminen haittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen voi olla haastavaa.

Myös erilaisten ympäristöväättämien käytön suoraan lainsäädännöstä tulevat veloitteet sekä hyvät käytännöt ja itsesääntely, kuten Kansainvälisen kauppakamarin ICC:n markkinointikoodi tai Liiketapalautakunnan ja Mainonnan eettisen neuvoston ratkaisut ohjaavat yritysten toimintaa riittäväällä tavalla.

Luontotekojen määrittely

Luonnonarvomarkkinoiden kehittymiseksi on tavoiteltavaa, että markkinoille muodostuu monipuolista tarjontaa, joka voi vastata erilaisiin yritysten vastuullisuustyön tavoitteisiin. Pysyvän suojelun lisäksi luonnon tilaa voidaan parantaa kertaluontoisilla toimenpiteillä, kuten vesiesteiden poistolla tai oijen tukkimisella sekä jatkuvilla aktiivisilla toimenpiteillä, kuten niittyjen avoimena pitämisellä tai perinnebiotooppien hoidolla. Luonnontilaa voidaan myös parantaa hehtaareilla, joilla on muutakin taloudellista tai virkistyskäyttöä.

Teknologiатеollisuus kannustaa jatkovalmistelussa kehittämään luonnonsuojelulain ja luonnonarvohehtaarin soveltuvuutta myös tällaisiin tarkoituksiin esimerkiksi hallituksen esityksen perusteluita täsmentämällä. Luonnonarvokaupassa maanomistaja saa korvauksen käytönrajoituksesta sopimusperusteisesti toiselta yksityiseltä toimijalta, jota viranomaisen vuorostaan vahvistaa määräämällä alueen hävittämis- ja heikentämiskieltoon. Käytännössä luonnonsuojelulaissa määritetyn luontoteon soveltuvuutta erilaisiin luontotekoihin voitaisiin lisätä täsmentämällä sopimusten sekä hävittämis- ja heikentämiskiellon sisältöä.

Kaikissa tapauksissa olennaista on, että tuotetut luonnonarvot ovat uskottavasti suojattuja. Lisäksi on tärkeää, että luontotekojen laatu, lisäisyys ja seuranta määritellään riittävän selkeästi, jotta toimet ovat yrityksille raportoinnissa ja rahoitusmarkkinoilla uskottavia ja vertailukelpoisia.

Teknologiатеollisuus huomauttaa, että luonnonsuojelulain 11 luvun käsitteistöä voi olla tarpeen päivittää kauttaaltaan siten, että luontoteot ja niitä koskevat menettelyt mainitaan kaikissa tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä hyvitysten rinnalla. Voimassa olevassa laissa viitataan esimerkiksi hyvityssuunnitelmien laatimiseen.

Luontoteot ja paikkatieto

Teknologiатеollisuus korostaa luonnonarvomarkkinoiden jatkovalmistelussa luonnonarvokisterin yhteensopivuutta paikkatietoinfrastruktuurin ja kiinteistörekisterin kanssa, jotta toimijoille on mahdollisimman varhaisessa vaiheessa selvillä alueita koskevat ja sen käyttöä rajoittavat tekijät.

Jatkossa paikkatietoinfrastruktuuri voisi sisältää tietoja myös potentiaalisista luontotekojen kohteista, mikä tekisi kompensatio- ja luontotekojen kartoittamisen investointien suunnittelun yhteydessä mahdolliseksi. Tämä puolestaan tukisi investointihankkeiden suunnittelua ja paikallista hyväksyttävyyttä ja ehkäisisi oikeusriitoja.

Luonnonarvojen varmentaminen

Tuotettujen luonnonarvojen varmentaminen on ensiarvoisen tärkeää luonnonarvomarkkinoiden uskottavuuden ja siten myös luontotekoja ostavien yritysten kannalta. Luotettava varmennus tuotetulle luonnonarvolle tarvitaan esimerkiksi viherpesusyytösten välttämiseksi. Varmennuksen on oltava nopeaa ja sujuvaa, jotta hyvät hankkeet eivät kariudu esimerkiksi viranomaisen ruuhkautumisen vuoksi.

Varmentamista voidaan kehittää siten, että viranomaisen lisäksi varmentajana voisi toimia myös akkreditoitu yksityisen sektorin toimija, edellyttäen että riippumattomuus, laatu ja oikeusvarmuus varmistetaan. Olennaista on, että varmentaja täyttää riippumattomuuden ja osaamisen vaatimukset sekä raportoinnin ja rahoitusmarkkinoiden uskottavuusvaatimukset.

Käytännössä tämä voisi tarkoittaa luonnonsuojelulain 11 lukuun kirjausta siitä, että akkreditoituilla toimijoilla katsottaisiin olevan pätevyys arvioida tuotettavien luonnonarvojen laatu ja määrä. Arvioinnista tehtäisiin ilmoitus viranomaiselle, jonka päätöksen perusteella tuotetuista luonnonarvoista tehtäisiin merkintä kompensatiorekisteriin. Näin mahdollistettaisiin kustannustehokas tapa luonnonarvojen varmentamiseksi siten, että tuotettujen luonnonarvojen oikeudellinen suoja ei kärsisi.

Kunnioitavasti,

Teppo Säkkinen

Johtaja, kestävä kasvu

Teknologiateollisuus

Säkkinen Teppo
Teknologiateollisuus ry